

Názov: Správa Eurojustu o obchodovaní s drogami – skúsenosti a výzvy v oblasti justičnej spolupráce

Dátum:

13. 4. 2021

- Obchodovanie s drogami je aj naďalej na celom svete **vysoko lukratívnym trhom**, pričom jeho odhadovaná hodnota iba v Európskej únii ročne dosahuje **30 miliárd EUR**. Celkový vplyv na spoločnosti má dramatické následky – pre zdravotnú starostlivosť, správu, hospodárstvo a ďalšie nepriamo postihnuté oblasti. Tento vplyv má dosah i na orgány presadzovania práva a justičné orgány, ktoré sú preťažené prudkým nárastom prípadov obchodovania s drogami. Veľa členských štátov má ťažkosti s pridelovaním dostatočných zdrojov na boj proti cezhranične pôsobiacim a mimoriadne flexibilným organizovaným zločineckým skupinám.
- Siete organizovanej trestnej činnosti pôsobiace v Európe navyše profitujú z otvorených hraníc a využívajú zložitosť mnohých rôznych právnych rámcov v EÚ. V záujme účinného boja proti týmto trendom **justičné orgány** v EÚ i mimo nej **úspešne spolupracujú** – s podporou **Agentúry Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust)**. V nadchádzajúcich rokoch možno očakávať ďalší nárast počtu postúpených prípadov Eurojustu, čo by sa malo pri plánovaní zohľadniť.
- Táto správa sa zameriava na **skúsenosti a výzvy** v rámci justičnej spolupráce, ktoré sa týkajú boja proti obchodovaniu s drogami. Použitá **metodika** pozostávala z identifikácie a analýzy vhodných prípadov vybraných na základe praktických skúseností nadobudnutých v rámci podpory, ktorú agentúra poskytovala pri práci na prípadoch obchodovania s drogami v rokoch 2017 až 2020 (1 838 prípadov). Táto analýza prípadov je rozdelená do šiestich kapitol.
- V správe sa názorne opisuje pomoc, ktorú Eurojust poskytuje na zvládnutie problémov v ďalej uvedených siedmich, často sa objavujúcich témach: nové psychoaktívne látky a pre-prekurzory, spolupráca s krajinami mimo EÚ (dohody o spolupráci, kontaktné miesta a neformálna spolupráca), kontrolované dodávky, konflikt jurisdikcií, finančné vyšetrovanie, vyhľadávanie a vymáhanie majetku, európsky vyšetrovací príkaz a obchodovanie s drogami v digitálnom prostredí.
- Na základe uvedenej analýzy a skúseností Eurojustu s justičnou spoluprácou v tejto oblasti sa v práve navrhujú a naznačujú **najlepšie postupy** pre cezhraničné vyšetrovania. Obsahuje **závery** a formuluje **odporúčania**, ktoré možno zhrnúť takto:
  - **Má sa ďalej vyvíjať a posilňovať úsilie EÚ zamerané na riešenie právnych problémov** súvisiacich s **novými psychoaktívnymi látkami** a prekurzormi. Kým justičné orgány naďalej čelia operačným problémom, Eurojust je vhodnou organizáciou na podporu súdництва.
  - Priebežná a posilnená spolupráca s krajinami mimo EÚ prostredníctvom styčných prokurátorov, kontaktných miest a iných sietí alebo prostriedkov Eurojustu je v mnohých prípadoch obchodovania s drogami veľmi prínosná, čo naznačuje **jednoznačný ďalší potenciál na vnútroštátne vyšetrovania**. V súlade nedávnou Stratégiou EÚ pre bezpečnostnú úniu a novou Stratégiou EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 – 2025 Eurojust víta a dôrazne podporuje cieľ, ktorým je presadzovanie a posilnenie spolupráce s krajinami mimo EÚ, napr. tým, že sa uzavrujú ďalšie dohody o spolupráci, rozšíria sa siete kontaktných miest, ako aj spolupráca s ostatnými inštitúciami, agentúrami a sieťami.
  - Pomoc Eurojustu môže predstavovať osobitnú pridanú hodnotu v prípadoch týkajúcich sa **cezhraničných kontrolovaných dodávok**, čím sa podporujú vnútroštátne justičné orgány

pri prekonávaní prekážok vyplývajúcich z roztriešteného európskeho právneho prostredia, čo sa musí pred vykonaním kontrolovanej dodávky a počas nej vziať do úvahy. Na uľahčenie justičnej spolupráce v tejto oblasti by sa mala zväziť **väčšia harmonizácia a osobitná regulácia tohto vyšetrovacieho úkonu na úrovni EÚ.**

- Aby sa predišlo negatívnym následkom v paralelných vyšetrovaniach, ako sú napr. problémy vyplývajúce z nedodržania zásady *ne bis in idem*, ponúka Eurojust svoje odborné znalosti v prípadoch, keď môže dôjsť ku **konfliktom jurisdikcií. Spoločné odporúčanie (alebo žiadosť)** sa môže v niektorých prípadoch takisto považovať za cennú možnosť, vďaka ktorej sa dá získať nestranné stanovisko ohľadne ďalšieho postupu.
- Ukázalo sa, že finančné vyšetrovanie prípadov obchodovania s drogami, najmä zaistenie, konfiškácia a vymáhanie aktív, je vzhľadom na ich vplyv na organizované zločinecké skupiny mimoriadne dôležité. Príslušné strany sa vyzývajú, aby v plnej miere využívali **úrad pre vyhľadávanie majetku, finančnú spravodajskú jednotku (FIU)** a iné siete. Eurojust podporuje aplikujúcich odborníkov vo všetkých fázach finančného vyšetrovania a pri praktickom vykonávaní nového **nariadenia o zaisteniach a príkazoch na konfiškáciu** [nariadenie (EÚ) 2018/1805].
- **Európska justičná sieť na boj proti počítačovej kriminalite (EJCN)** je dôležitým aktérom a poskytuje cennú podporu v boji proti obchodovaniu s drogami na darknete, virtuálnych platformách alebo prostredníctvom nástrojov digitálnej komunikácie. Vzhľadom na to, že tieto vyšetrovania si často vyžadujú osobitné znalosti nielen na úrovni presadzovania práva, ale aj v radoch justičných orgánov, a to najmä pri cezhraničných prípadoch, Eurojust **povzbudzuje aplikujúcich odborníkov aj k tomu, aby sa v príslušných prípadoch obrátili na vnútroštátne kontaktné miesta siete EJCN.**
- Vo vhodných prípadoch obchodovania s drogami sa dôrazne odporúča vytvorenie **spoločného vyšetrovacieho tímu (SVT)**. V rozpore s rozšírenými obavami nebolo vytvorenie SVT pre justičné orgány nikdy jednoduchšie, keďže **Eurojust ponúka podporu vo všetkých fázach SVT** tým, že pomáha pri rokovaniach o spoločných vyšetrovacích tímoch, ich navrhovaní, zriaďovaní, správe a financovaní.
- Napriek sľubným a úspešným výsledkom dosiahnutým **koordinačnými centrami** Eurojustu (napr. počas Spoločných akčných dní zameraných na súbežné a koordinované zatýkania, vyhľadávania a zaistenia) sa zdá, že vnútroštátne justičné orgány sa zdráhajú požiadať o zriadenie koordinačných centier pre prípady obchodovania s drogami. Eurojust preto **vyzýva a povzbudzuje justičné orgány, aby v tejto oblasti trestnej činnosti viac využívali tento účinný nástroj.**
- **Pridaná hodnota včasného postúpenia prípadov Eurojustu** v konečnom dôsledku posilňuje medzinárodný aspekt každého vnútroštátneho prípadu obchodovania s drogami. Eurojust preto **vyzýva orgány zapojené do cezhraničných prípadov obchodovania s drogami**, aby sa čo najskôr obrátili na svojich národných členov a prerokovali s nimi možnosti, ktoré sú v konkrétnom prípade k dispozícii.